

Конакова К. М.

аспірант

Державного науково-дослідного інституту
інформатизації та моделювання економіки

Konakova Katerina

Postgraduate Student

State Scientific Research Institute for
Informatization and Economic Modeling

ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ: РЕЙТИГОВИЙ ПІДХІД

Анотація. У статті розглянуто методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості національної економіки з використанням рейтингового підходу. Доведено, що покращення позицій України у найбільш відомих світових рейтингах суттєво впливає на прийняття інвесторами рішення щодо вкладання коштів в економіку країни. Найбільш вагома причина низької оцінки інвестиційної привабливості в Україні у рейтингу, що формує Європейська Бізнес-Асоціація – це високий рівень корупції, за індексом економічної свободи – свобода інвестицій, захист прав власності, свобода від корупції. Для покращення ситуації необхідно задіяти інструменти інституційного впливу (системно та дієво боротися із хабарництвом, сприяти захисту всіх форм власності, розвивати формальні та неформальні інститути); активно використовувати адміністративно-економічну форму регулювання тощо.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, рейтинг, інструменти державного впливу, державне регулювання, інституційний вплив, адміністративні методи регулювання.

Постановка проблеми. Економіка України характеризується низьким технологічним рівнем, зношеністю основних засобів, високою ресурсо- та енергоємністю виробництва, неоднозначним положенням у світових рейтингах, що зумовлює необхідність модернізації всієї соціально-економічної системи. Нарощування обсягів інвестування економіки у результаті покращення інвестиційної привабливості є обов'язковою передумовою змін. Конкретизація методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості з використанням рейтингового підходу є передумовою визначення пріоритетних методів, форм, інструментів державного регулювання. Визначення його пріоритетів, інструментів впливу сприятиме модернізації національної економіки та залученню інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед учених, які досліджували інвестиційну привабливість, інструменти впливу на неї, варто відмітити А. Асаула, М.П. Бутка, В.Г. Горник, І.В. Гришину, Н.В. Дацій, С.В. Захаріна, О.В. Носову, О. Сталінську, С.А. Гуткевич, Н. Макарія, Т.В. Момот, М. Лільова, Н.Ю. Рекову, Д.А. Удалова, С.В. Степаненко, Л.Л. Тарангул, Н.М. Якупову та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на різноплановість тлумачення науковцями інвестиційної привабливості України, форм та методів її регулювання, потребують уточнення інструменти впливу на інвестиційну привабливість, методика оцінки інвестиційної привабливості, зокрема за рахунок рейтингового підходу, з метою покращення позицій України у світових рейтингах та збільшення обсягів інвестицій у національну економіку.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження зміни позицій України у світових рейтингах, обґрунтування інструментів впливу на інвестиційну привабливість України з метою вибору оптимальних напрямів її зростання та покращення позицій у світових рейтингах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Позиція країни у міжнародних економічних рейтингах щодо конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, економічної свободи, загального економічного потенціалу є важли-

вим показником стану економіки. Зміна динаміки показників міжнародних економічних рейтингів дає змогу визначити проблеми у сучасному стані економіки країни. Рейтинги є джерелом інформації для виявлення проблем розвитку економіки, пошуку оптимальних шляхів їх вирішення. Про те, наскільки Україна є привабливою для інвесторів, говорить її місце та напрям руху в рейтингах інвестиційної привабливості. Рейтинги, як відомо, складають авторитетні міжнародні установи, відомі аналітичні компанії. Серед відомих рейтингів, що суттєво впливають на прийняття інвесторами рішення щодо вкладання коштів в економіку тієї чи іншої країни, варто виділити: індекс інвестиційної привабливості Європейської Бізнес-Асоціації [1]; рейтинг умов ведення бізнесу (Doing Business) [2]; індекс економічної свободи (Index of economic freedom) [3]; глобальний індекс конкурентоспроможності економічного форуму [4].

Європейська Бізнес-Асоціація оцінює інвестиційну привабливість в Україні з 2008 року [1], проводячи опитування серед керівників провідних українських, закордонних компаній-членів Асоціації з усіх секторів бізнесу на предмет їхнього бачення інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості в Україні. Оцінка може бути здійснена в межах від 0,5 до 5 балів. Європейська Бізнес-Асоціація збирає інформацію на основі опитування директорів членських компаній, яким задаються запитання стосовно: поточного інвестиційного клімату в Україні; динаміки інвестиційного клімату порівняно з попереднім кварталом; прогностичного бачення інвестиційного клімату у короткостроковому періоді; доцільності інвестування в Україну в короткостроковому періоді тощо [5]. Оцінку відповідей респондентів здійснюють таким чином: 1 – негативно, 3 – нейтрально, 5 – позитивно [1].

Найвищий рівень інвестиційної привабливості України у рейтингу, що формує Європейська Бізнес-Асоціація, був у 2010 році. З 2010 по 2013 рік спостерігається зниження показника. Починаючи з 2016 року індекс інвестиційної привабливості за розрахунками Європейської Бізнес-Асоціації починає зростати [1] (таблиця 1).

За розрахунками Європейської Бізнес-Асоціації, індекс інвестиційної привабливості України в кінці 2017 року становив 3,03, в кінці 2016 року – 2,85, в кінці 2015 року – 2,57, тобто перебуває на рівні трьох – це означає те, що індекс має нейтральний рівень. Найбільш вагома причина низької оцінки інвестиційної привабливості в Україні – це високий рівень корупції (так вважають 46,1% респондентів) [6].

Під час характеристики інвестиційної привабливості у розрізі рейтингу умов ведення бізнесу (Doing Business) варто відмітити, що за 2008–2018 роки Україна постійно підвищувала свої позиції. Якщо у 2008 р. сумарний бал України за цим рейтингом становив 33,19, то у 2018 р. він становив 67,31. Загальне зростання за 2008–2018 роки становить 34,12 бали [2] (таблиця 2).

Для визначення позиції економіки конкретної країни використовуються такі показники як реєстрація нового бізнесу, реєстрація нового бізнесу, доступність електроенергії, доступність кредитів, захист прав інвестора, виконання договірних зобов'язань, вирішення неплатоспроможності тощо.

Позитивна динаміка України у розрізі рейтингу Doing Business спостерігається за переважною більшістю показників (реєстрація нового бізнесу, доступність електроенергії, доступність кредитів, захист прав інвестора, вирішення неплатоспроможності тощо). Негативна – лише за таким показником, як виконання договірних зобов'язань (відбулося зменшення у 2018 році порівняно з 2008 роком на 7,98 бала). Такий показник, як доступність кредитів, зріс за 2008–2018 роки на 18,7 бала – з 56,25 до 5,00. Оцінка реєстрації нового бізнесу за цей же період зросла з 64,47 бала у 2008 році до 91,05 бала у 2018 році.

Оцінюючи місце в рейтингу, можна зазначити, що у 2017 році Україна трохи поліпшила свої позиції і в абсолютному, і у відносному вираженні, зайнявши 80 місце з 190 країн, піднявшись на одну сходинку вгору, і набрала 63,9 бала, що на 1,13 пункт вище, ніж у 2016 році.

Під час визначення індексу економічної свободи оцінюються: свобода започаткування бізнесу (business freedom); свобода торгівлі (trade freedom); фіскальна свобода (fiscal freedom); втручання уряду у діяльність приватних підприємств (government size); свобода інвести-

цій (investment freedom); захист прав власності (property rights); фінансова свобода (financial freedom); свобода від корупції (freedom from corruption); свобода ринку праці (labor freedom); монетарна свобода (monetary policy) [5].

Україна за індексом економічної свободи має високі бали у сфері торгівлі (у 2016 р. – 85,8 бала, у 2018 – 81,1 бала), фіскальної (у 2016 р. – 78,6 бала, у 2018 – 80,2 бала) та свободи ведення бізнесу (у 2016 р. – 56,8 бала, у 2018 – 62,7 бала). Монетарна свобода в Україні має тенденцію до зниження (з 67,7 бала у 2012 році до 60,1 бала у 2018 році). Найнижчі бали має за свободою інвестицій (20 балів), захистом прав власності (25 балів), свободи від корупції та фінансової свободи (по 26 балів) [3].

Ситуація у сфері інвестиційної свободи (investment freedom) неоднозначна. У довгостроковому періоді індекс інвестиційної свободи за 25 років упав із 50 балів до 35 балів. Найнижчим показник був у 2015 році – 15 балів. За період 2012–2018 років спостерігається зростання з 15 до 35 балів (таблиця 3).

Усі країни в цьому індексі умовно розділені на 5 груп – «вільні», «переважно вільні», «помірно вільні», «переважно невільні», «невільні». Україна перебуває на останньому місці з 43 країн Європи. Загальний бал України нижчий за середній у світі та згідно із класифікацією належить до групи країн із «невільною економікою». Варто зазначити, що, крім України, до цього переліку входять ще 25 країн, включаючи такі пострадянські країни, як Білорусь, Узбекистан, Туркменістан [7].

У рейтингу економічних свобод у 2017 році Україна зайняла 166 місце з 180 держав, розташувшись серед списку країн із невільною економікою, при цьому набравши трохи більшу суму балів, ніж у 2016-му.

За кількістю балів у рейтингу економічних свобод за період 2012–2014 роки відбулося збільшення з 46,1 до 49,3 бала. Період 2015–2016 років ознаменувався зменшенням кількості балів (46,9 бала у 2015 році та 46,8 бала у 2016 році), тобто цей період оцінюють як період із найменшим рівнем економічної свободи. У 2018 році відбулося суттєве покращення. У рейтингу економічних свобод Україна перемістилася з 166 місця до 150, отримавши оцінку в 51,9 бала порівняно з 48,1 бала у 2017 році.

Таблиця 1

Оцінка Європейською Бізнес-Асоціацією інвестиційної привабливості України в 2009–2017 роках

Роки	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Показник									
Індекс інвестиційної привабливості	2,5	3,2	2,9	2,15	2,12	2,65	2,57	2,87	3,09

Джерело: складено автором на основі [1]

Таблиця 2

Динаміка показників України в рейтингу Doing Business за 2008–2018 роки

Параметр	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Реєстрація нового бізнесу	64,4	66,6	67,9	77,4	79,8	83,8	85,5	87,4	93,9	94,4	91,1
Отримання дозволу на будівн.	1,33	1,33	1,33	12,0	12,0	12,0	60,6	75,3	61,4	61,4	75,8
Доступність електроенергії	–	–	32,3	32,2	32,4	32,5	52,1	32,7	54,8	58,5	58,8
Реєстрація нерухомості	49,9	50,8	51,3	47,5	47,9	55,9	68,2	74,8	69,4	69,6	69,6
Доступність кред.	56,3	56,3	56,3	81,3	81,3	81,3	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
Захист прав інвестора	33,3	33,3	40,0	40,0	40,0	40,0	46,7	48,3	53,3	56,7	55,0
Оподаткування	18,3	18,0	18,0	20,9	20,1	49,1	54,9	70,3	70,7	72,7	80,8
Міжнародна торгівля	40,1	43,1	48,3	50,4	48,8	51,0	53,4	54,0	63,7	64,3	73,0
Виконання зобов'язань	66,9	66,9	67,2	67,2	67,2	67,2	66,3	66,3	57,1	59	59,0
Вирішення неплатоспром.	10,9	11,0	11,0	9,48	10,7	10,4	31,5	31,7	31,6	31	31,4
Сумарний бал	33,2	33,8	39,4	43,8	44,0	48,3	59,4	62,2	62,7	63,9	67,31

Джерело: складено автором на основі [2]

Таблиця 3

Індекс економічних свобод України (The Heritage Foundation & the Wall Street Journal) за 2008–2018 роки

Параметр	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Свобода ведення бізнесу	44,4	40,5	38,7	47,1	46,2	47,6	49,8	59,3	56,8	62,1	62,7
Свобода торгівлі	82,2	84,0	82,6	85,2	84,4	84,4	86,2	85,8	85,8	85,9	81,1
Фіскальна свобода	79,0	77,0	77,9	77,3	78,2	78,2	79,1	78,7	78,6	78,6	80,2
Втручання уряду (свобода від корупції)	28,0	27,0	25,0	22,0	24,0	23,0	21,9	25,0	26,0	29,2	29,0
Державні витрати	43,0	39,0	41,1	32,9	29,4	29,4	37,5	28,0	30,6	38,2	45,0
Монетарна свобода	69,9	68,1	61,2	63,2	67,7	71,0	78,7	78,6	66,9	47,4	60,1
Свобода інвестицій	30,0	30,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	15,0	20,0	25,0	35,0
Фінансова свобода	50,0	40,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Захист прав власності	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	20,0	25,0	41,4	41,0
Свобода ринку праці	53,1	52,4	57,7	50,0	51,2	49,9	49,8	48,2	47,9	48,8	52,8
Сумарний бал	51,0	48,8	46,4	45,8	46,1	46,3	49,3	46,9	46,8	48,1	51,9

Джерело: складено автором на основі [3]

Індекс глобальної конкурентоспроможності, що розраховується за методикою Всесвітнього економічного форуму, є глобальним дослідженням за 113 показниками економічної конкурентоспроможності. Під час визначення індексу використовується комплексний підхід. Дві третини змінних формується на основі опитування керівників компаній, а решта – зі статистичних даних та результатів досліджень [8, с. 131]. Інституційні фактори, такі як низький рівень захисту прав власності, хабарництво, низький рівень захисту інтелектуальної власності, погіршують конкурентоспроможність України [8].

За даними Global Competitiveness Report позиція України в Індексі глобальної конкурентоспроможності у 2014 році – 76 місце з 144 країн. (таблиця 5). У 2015 році за своєю конкурентоспроможністю Україна зайняла 79 місце серед 140 держав (за рік Україна втратила три позиції, опустившись із 76 місця), у 2016 році – 85 місце серед 138 країн, опустившись на 9 місць.

Україна, посівши в 2014 році 76 місце в рейтингу за Індексом глобальної конкурентоспроможності, отримала 4,1 бала (за семибальною шкалою). Найкращі показники у рейтингу мають Швейцарія, Сінгапур, США. На останніх позиціях рейтингу розташувалися такі країни,

Таблиця 4

Позиція України у рейтингу глобальної конкурентоспроможності

Параметр	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Максимальний (позитивний) (5–7 балів)	1 Швейцарія 5,63	1 Швейцарія 5,74	1 Швейцарія 5,72	1 Швейцарія 5,67	1 Швейцарія 5,70	1 Швейцарія 5,76	1 Швейцарія 5,81	1 Швейцарія 5,86
	2 Швеція 5,56	2 Сінгапур 5,63	2 Сінгапур 5,67	2 Сінгапур 5,61	2 Сінгапур 5,65	2 Сінгапур 5,68	2 Сінгапур 5,72	2 США 5,85
	3 Сінгапур 5,48	3 Швеція 5,61	3 Фінляндія 5,55	3 Фінляндія 5,54	3 США 5,54	3 США 5,61	3 США 5,70	3 Сінгапур 5,71
Середній (нейтральний) (3–4,99)	69 Іран 4,14	70 Руанда 4,19	71 Словаччина 4,14	73 Македонія 4,14	71 Індія 4,21	69 Перу 4,21	68 Македонія 4,23	67 Грузія 4,28
	70 Латвія 4,14	71 Йорданія 4,19	72 Чорногорія 4,14	74 Ботсвана 4,13	72 Мороко 4,21	70 Чорногорія 4,20	69 Угорщина 4,20	68 Румунія 4,28
	71 Болгарія 4,13	72 Казахстан 4,18	73 Україна 4,14	75 Хорватія 4,13	73 Шрі-Ланка 4,19	71 Ботсвана 4,19	70 Мароко 4,20	69 Іран 4,27
Мінімальний (негативний) (0–2,99)	137 Бурунді 2,96	140 Бурунді 2,95	142 Гаїті 2,90	146 Бурунді 2,92	142 Ємен 2,96	138 Мавританія 3,03	136 Чад 2,95	135 Чад 2,99
	138 Ангола 2,93	141 Гаїті 2,90	143 Сьєра Леоне 2,82	147 Гвінея 2,91	143 Чад 2,85	139 Чад 2,96	137 Мавританія 2,94	136 Мозамбік 2,89
	139 Чад 2,73	142 Чад 2,87	144 Бурунді 2,78	148 Чад 2,85	144 Гвінея 2,79	140 Гвінея 2,84	138 Ємен 2,74	137 Ємен 2,87
Україна	89 3,9	82 4,0	73 4,1	84 4,1	76 4,1	79 4,0	85 4,0	81 4,1

Джерело: складено автором на основі [4]

Характеристика параметрів України у рейтингу глобальної конкурентоспроможності

Параметр	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Базові умови	4,1	4,0	3,9	4,2	4,4	4,3	4,4	4,1	4,0	4,2
Якість інститутів	3,3	3,1	3,0	3,0	3,1	3,0	3,0	3,1	3,0	3,2
Інфраструктура	3,1	3,4	3,8	3,9	4,1	4,1	4,2	4,1	3,9	3,9
Макроекономічна стабільність	4,6	4,0	3,2	4,2	4,4	4,2	4,1	3,1	3,2	3,5
Здоров'я і початкова освіта	5,6	5,4	5,7	5,6	5,8	5,8	6,1	6,1	6,0	6,0
Посиловачі ефективності	4,1	4,0	4,0	4,0	4,1	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1
Вища освіта і тренінги	4,5	4,4	4,6	4,6	4,7	4,7	4,9	5,0	5,1	5,1
Ефективність товарних ринків	3,9	3,7	3,5	3,6	3,8	3,8	4,0	4,0	4,0	4,0
Ефективність ринку праці	4,5	4,6	4,5	4,4	4,4	4,2	4,1	4,3	4,2	4,0
Розвиток фінансового ринку	4,0	3,6	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5	3,2	3,0	3,1
Технологічна готовність	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6	3,3	3,5	3,4	3,6	3,8
Обсяг ринку	4,6	4,7	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,5	4,4	4,5
Фактори розвитку інновацій	3,7	3,4	3,3	3,3	3,4	3,4	3,4	3,6	3,5	3,5
Рівень розвитку бізнесу	3,9	3,6	3,5	3,5	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6	3,7
Інноваційний потенціал	3,4	3,2	3,1	3,1	3,2	3,0	3,2	3,4	3,4	3,4
Сумарний бал	4,1	4,0	3,82	3,92	4,1	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0

Джерело: складено автором на основі [4]

як Ємен, ЧАД і Гвінея. Оцінка України у розрізі індексу глобальної конкурентоспроможності за 2010–2017 роки суттєво не змінилася та залишається у межах 3,9–4,1 бала (таблиця 5). Найнижчий рівень України спостерігається у 2010 році – 39 балів (89 місце), а найвищий – у 2012 році (4,1 бала та 83 місце). Україна стабільно знаходиться у середині рейтингу, посідаючи від 73 по 89 місце.

Підвищення рівня інвестиційної привабливості створює передумови для покращення бізнес-середовища в Україні. І навпаки, покращення бізнес-середовища в Україні підвищує рівень інвестиційної привабливості та конкурентоздатності національної економіки (рисунок 1).

Позитивний вплив на інвестиційну привабливість може здійснити зменшення рівня заполітизованості економіки, політичної нестабільності, налагодження соціального консенсу між рівнями влади, політичними силами, релігійними конфесіями тощо. Починаючи з 2014 року в Україні розгорнулася системна криза банківської системи, у процесі якої було ліквідовано близько 200 банків. Втрата довіри до фінансово-кредитних установ загальмувала процес перетворення доходів населення у інвестиційний ресурс. Відновлення ефективної роботи банків зумовить збільшення обсягів залучених депозитів, сприятиме більш високому рівню прибутковості підприємств, збільшенню обсягів інвестицій суб'єктів господарювання.

Сприятиме підвищенню рівня інвестиційної привабливості такий елемент макроекономічної стабільності, як подолання інфляції, що забезпечить капітальне будівництво за рахунок власних та залучених коштів підприємств.

Найбільш вагома причина низької оцінки інвестиційної привабливості в Україні у рейтингу, що формує Європейська Бізнес-Асоціація – це високий рівень корупції, а за індексом економічної свободи – свобода інвестицій, захист прав власності, свобода від корупції та фінансової свободи. Серед факторів, що погіршують конкурентоспроможність України, доцільно виділити інституційні фактори, а саме: низький рівень захисту прав власності, хабарництво, низький рівень захисту інтелектуальної власності тощо.

Для покращення ситуації необхідно: задіяти інструменти інституційного впливу (сприяти захисту прав

власності, системно та дієво боротися із хабарництвом, сприяти захисту всіх форм власності), активно використовувати адміністративно-економічну форму регулювання.

Адміністративно-економічна форма регулювання пов'язана зі створенням і формальним закріпленням державою правил і норм, спрямованих на забезпечення позитивної динаміки інвестування, реалізується у результаті прийняття нормативних документів, що впливають на залучення інвестицій. Адміністративні методи базуються на силі державної влади і вміщують засоби заборони, дозволу та примусу. Інструментами адміністративного регулювання є: реєстрація; ліцензування; квотування; санкції, обмеження; накази, розпорядження, укази; погоджувально-дозвільні процедури; управління державною власністю тощо.

Сфера використання адміністративних методів у процесі регулювання інвестиційних процесів досить широка та розповсюджується на макро- та мікрорівні (за прояву монополізму, корупції). Пряме державне регулювання не повинно суперечити принципам ринкової економіки, а має бути вмонтованим у ринковий механізм.

Збільшення обсягів інвестування, диверсифікація джерел інвестування, ресурсне та інноваційне забезпечення інвестиційного процесу сприятиме зростанню обсягів виготовлення продукції з високим вмістом доданої вартості підприємствами різних галузей економіки. Позитивна тенденція зумовить збільшення пропозиції вітчизняних товарів. Збільшення інвестиційної привабливості та позитивна динаміка обсягів інвестицій є поштовхом щодо зростання доходів населення України.

Висновки. Управлінню інвестиційною привабливістю – процес складний, багатоплановий та багатофакторний, що насамперед передбачає використання цілої групи форм, методів та інструментів впливу. Що має базуватися на результатах оцінки інвестиційної привабливості, зокрема з використанням світових рейтингів. Дієвість же можливих заходів впливу залежить насамперед від забезпечення політичної та економічної стабільності, відновлення довіри населення, підприємств до держави, фінансово-банківських структур.

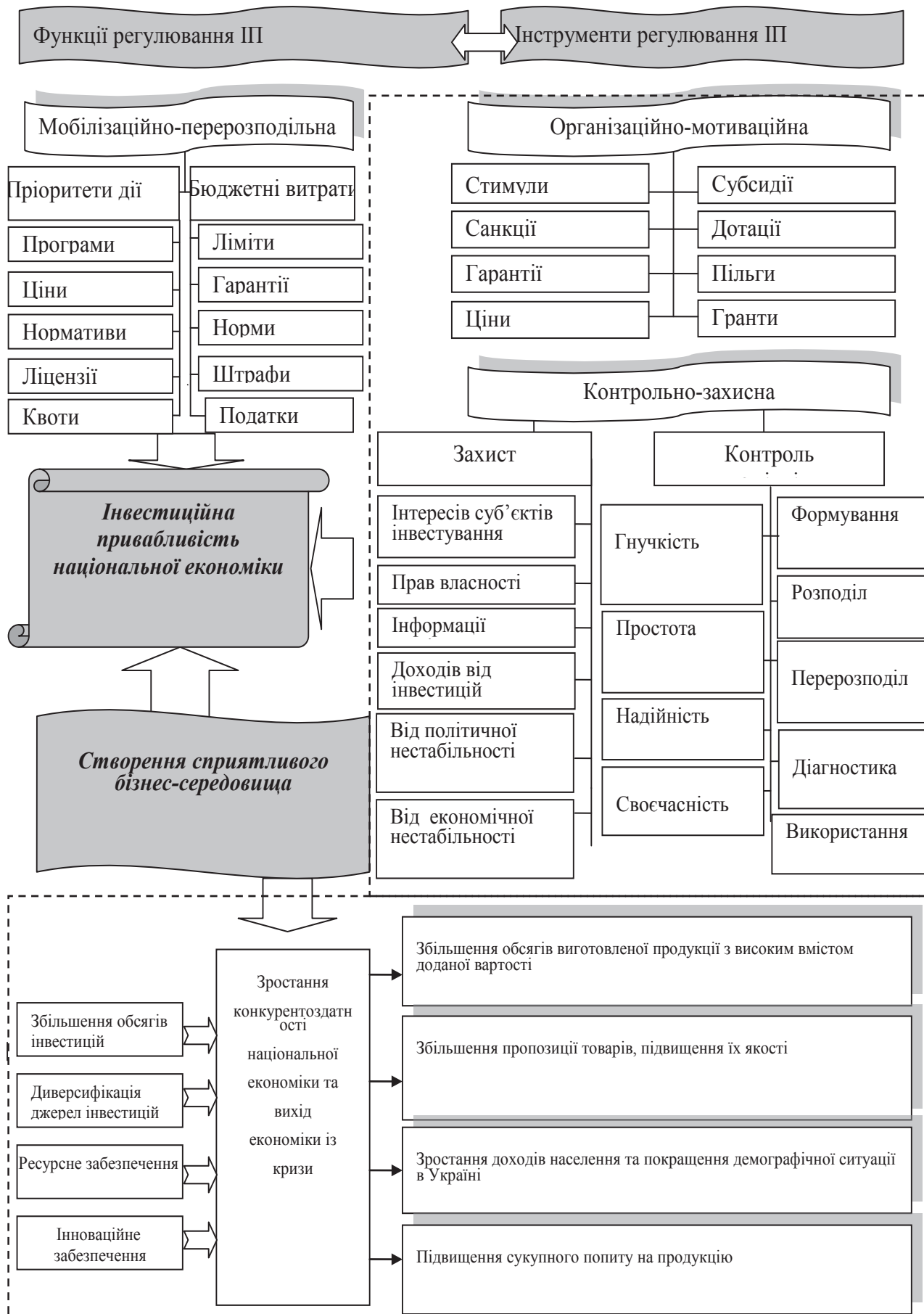

Рис. 1. Функції, інструменти державного впливу на економічні процеси

Список використаних джерел:

1. Індекс інвестиційної привабливості. Поточна інформація Європейської Бізнес Асоціації. URL: <https://eba.com.ua> (дата звернення: 07.06.2019).
2. Україна в міжнародних економічних рейтингах. Рейтинг Doing Business. URL: <http://m-cg.com.ua/ua/ukraine-world-index-2016-2017> (дата звернення: 07.06.2019).
3. Terry Miller, Kim R. Holmes. Index of economic freedom. URL: <https://www.heritage.org> (дата звернення: 07.06.2019).
4. Україна в міжнародних економічних рейтингах. Рейтинг глобальної конкурентоспроможності за 2016–2017 рр. URL: <http://m-cg.com.ua/ua/ukraine-world-index-2016-2017/> (дата звернення: 07.06.2019).
5. Федорчак О. В. Міжнародні індекси інвестиційної привабливості України. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія : Державне управління*. 2016. № 3. С. 21–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2016_3_5 (дата звернення: 07.06.2019).
6. ЄБА: Інвестиційний клімат в Україні вийшов з негативної площини. URL: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eba-investitsionnyi-klimat-v-ukraine-vyshel-iz-otritsatelnoi-ploskosti> (дата звернення: 07.06.2019).
7. Штулер І.Ю. Позиції України у світових рейтингах конкурентоспроможності та економічної свободи протягом 2005–2015 років. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 5. 2015. С. 214–217.
8. Нікітенко Д.В. Оцінка інвестиційної привабливості України в глобальному індексі конкурентоспроможності. *Вісник УВГП. Серія : Економічні науки*. Випуск 3(75). 2016. С. 128–138.

References:

1. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti. Potochna informatsiia Yevropeiskoi Biznes Asotsiatsii [Index of investment attractiveness. Current information of the European Business Association]. URL: <https://eba.com.ua> (accessed: 07.06.2019).
2. Ukraina v mizhnarodnykh ekonomichnykh reitynhakh. Reitynh Doing Business [Ukraine in international economic ratings. Rating Doing Business]. URL: <http://m-cg.com.ua/ua/ukraine-world-index-2016-2017> (accessed: 07.06.2019).
3. Terry Miller, Kim R. Holmes. Index of economic freedom. URL: <https://www.heritage.org> (accessed: 07.06.2019).
4. Ukraina v mizhnarodnykh ekonomichnykh reitynhakh. Reitynh hlobalnoi konkurentospromozhnosti za 2016–2017 rr. [Ukraine in international economic ratings. Global Competitiveness Rating 2016–2017]. URL: <http://m-cg.com.ua/ua/ukraine-world-index-2016-2017/> (data zvernennia: 07.06.2019).
5. Fedorchak O. V. (2016). Mizhnarodni indeksy investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy [Fedorchak OV International indexes of investment attractiveness of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy. Seriiia : Derzhavne upravlinnia*, no 3, pp. 21–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2016_3_5 (data zvernennia: 07.06.2019).
6. YeBA: Investytsiinyi klimat v Ukraini vyishov z nehatyvnoi ploshchyny [EBA: The investment climate in Ukraine has come out of the negative]. URL: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/eba-investitsionnyi-klimat-v-ukraine-vyshel-iz-otritsatelnoi-ploskosti> (data zvernennia: 07.06.2019).
7. Shtuler I.Yu. (2015). Pozytzii Ukrainy u svitovykh reitynhakh konkurentospromozhnosti ta ekonomichnoi svobody protiahom 2005–2015 rokiv [The position of Ukraine in the world ratings of competitiveness and economic freedom during 2005–2015]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, no 5, pp. 214–217.
8. Nikitenko D.V. (2016). Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy v hlobalnomu indeksy konkurentospromozhnosti [Estimation of investment attractiveness of Ukraine in the global index of competitiveness]. *Visnyk UVHP. Seriiia : Ekonomichni nauky*, no 3(75), pp. 128–138.

ОЦЕНКА И НАПРАВЛЕНИЯ УЛУЧШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ
УКРАИНЫ: РЕЙТИГОВИЙ ПОДХОД

Аннотация. В статье рассмотрены методические подходы к оценке инвестиционной привлекательности национальной экономики с использованием рейтингового подхода. Доказано, что улучшение позиций Украины в наиболее известных мировых рейтингах существенно влияет на принятие инвесторами решения относительно вложения средств в экономику страны. Наиболее весомая причина низкой оценки инвестиционной привлекательности в Украине в рейтинге, который формирует Европейская Бизнес-Ассоциация – это высокий уровень коррупции, а по индексу экономической свободы – свобода инвестиций, защита прав собственности, свобода от коррупции и финансовая свобода. Для улучшения ситуации необходимо задействовать инструменты институционального воздействия (способствовать защите прав собственности, системно и действенно бороться с взяточничеством, способствовать защите всех форм собственности, активно использовать административно-экономическую форму регулирования).

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность, рейтинг, инструменты государственного воздействия, государственное регулирование, институциональное влияние, административные методы регулирования.

**ASSESSMENT AND DIRECTIONS TO IMPROVE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE:
A RATING APPROACH**

Summary. Given the different approaches to the scientific community's interpretation of the investment attractiveness in Ukraine, the low level of investment in the national economy, and the high level of their needs for modernization and structural reform of the economy require clarification of the forms and methods of influencing investment attractiveness, the methodology for its assessment, in particular, by using the rating approach. The purpose of the article is to justify the instruments of influence on the investment attractiveness of Ukraine in order to select the most optimal directions for its growth and improving positions in world rankings. Methods of research used in the process of writing the article provide for the application of fundamental principles of modern economic theory, works of contemporary domestic and foreign scientists, namely: analysis, synthesis, ranking in the study of world rankings and the place of Ukraine in them; the method of abstraction and formalization – to determine the instruments of influence on investment attractiveness. In the article, the methodical approaches to the assessment of investment attractiveness of the national economy are systematized based on the rating approach. It is emphasised that international ratings are an important source of information for identifying the main trends in economic development, and the change in their dynamics indicates the achievements (problems) of the country. Improvement (deterioration) of Ukraine's place in world rankings is considered as an informative basis for further application of state influence instruments. It is proved that the change of Ukraine's positions in the most famous world ratings significantly influences the decision of investors to invest in the country's economy. The most important reason for the low investment attractiveness estimate of Ukraine in the rating formed by the European Business Association is the high level of corruption. Monetary freedom in Ukraine tends to decline while Ukraine has a high score under the Index of Economic Freedom. The lowest scores are for freedom of investment, protection of property rights, freedom from corruption, and financial freedom. In order to improve the situation, in the process of using institutional influence instruments, it is necessary to intensify work on protection of property rights, in the fight against bribery. The practical importance of the article is that the author substantiates the reasons for changes in the level of investment attractiveness by using the rating method and proposes the necessary instruments of influence to increase the volume of investments into the national economy.

Key words: investments, investment attractiveness, ranking, state influence instruments, state regulation, institutional influence, administrative methods of regulation.